

Crisi El futur dels joves

Atrapats en la joventut

És la primera generació, després de moltes dècades, que viurà en pitjors condicions que els pares

Anàlisi

SARA MORENO
SOCIÒLOGA

Viure quatre anys de crisi econòmica comporta conseqüències estructurals que es forgen sota l'ombra dels problemes conjunturals diàriament visibles. Aquestes conseqüències afecten els col·lectius més vulnerables per la seva condició social. La joventut és una d'aquestes condicions socials que vulnerabilitza les persones en el context actual. Des dels inicis de la crisi econòmica, els i les joves treballen menys, estudien més i s'emancipen menys. Les dades recollides per l'Observatori de Joventut de Catalunya que comparen la situació actual dels joves d'entre 16 i 29 anys amb la situació just anterior a la crisi econòmica, l'any 2008, són les següents: la taxa d'atur s'ha més que duplicat, la proporció de joves que estudien ha augmentat un 8% i la taxa d'emancipació ha disminuït del 37% al 28%.

La resposta de molts joves, els que tenen un mínim de condicions materials garantides, davant les dificultats que els suposa la crisi econòmica, és seguir fent el que han estat fent fins ara: estudiar i viure a casa dels pares. No és una estratègia d'aprofitament per intentar allargar al màxim el fet de ser joves, és una estratègia de supervivència per poder escurçar al mínim la transició cap a la vida adulta. Les persones adultes aturades corren el risc de viure atrapades en la pobresa, les persones joves aturades corren el risc de viure atrapades en la joventut. Per què im-

Una manifestació d'estudiants amb referències explícites a la feina i l'educació. PERE TORDERA

plica un risc social una joventut atrapada en si mateixa?

En primer lloc, perquè trenca la dinàmica social. Sociològicament, la joventut s'entén com un període de transició entre la dependència de l'etapa infantil i l'autonomia de l'etapa adulta. Aquest període implica deixar d'estudiar, entrar al mercat laboral, abandonar la llar dels pares i, en la majoria de casos, establir algun tipus de convivència familiar. Tots aquests processos tenen els seus propis ritmes i característiques que canvien en funció del moment històric. Aquests ritmes i característiques és el que diferencia les generacions: fa cinquanta anys molts joves s'emancipaven als 20 anys quan es casaven, mentre que fa

cinc anys molts joves s'emancipaven als 30 anys quan trobaven feina. El problema actual és que les conseqüències estructurals de la crisi poden anar més enllà del ritme dels processos d'emancipació i poden afectar les condicions de la transició a la vida adulta: joves que no troben feina i no poden marxar de casa dels pares i joves que s'han quedat a l'atur i tornen a casa dels pares. La família actua com un coixí sense prou molles per esmorteir l'impacte de la caiguda.

En segon lloc, perquè frustra expectatives. Les persones que avui són joves viuen en una constant paradoxa que perceben com un engany. Són una generació que ha nascut en un context de seguretat ma-

terial i que es farà gran en un context d'incertesa material. Són la primera generació, després de moltes dècades, que viurà en pitjors condicions que els seus pares. Més qualificats i més precaris. Se'ls va educar amb la idea que si feien el que tocava aconseguirien el que voldrien. Molts s'han format a consciència per veure, finalment, com els seus somnis es convertien en expectatives frustrades. Les dificultats per desenvolupar els projectes vitals construïts en un context de llibertat i benestar material provoquen frustració i engany: frustració per no aconseguir el que es desitjava i engany per comprovar que el que se'ls havia promès no arriba.

En tercer lloc, perquè suposa viure en la incertesa. Les fractures socials per a una transició cap a la vida adulta i la retallada sobtada en les expectatives projectades dibuixen un futur ple d'incerteses. Els joves accepten la falta d'estabilitat laboral en una perspectiva de millora professional, a diferència d'altres generacions, però no estan preparats per a la falta de possibilitats reals de progrés. Aquest futur incert és sobrevingut, els han canviat les regles de joc al mig de la partida i això, aquí i arreu, és fer trampa. La resposta a aquest joc brut s'expressa en múltiples canals de comunicació –xarxes socials, moviments socials, consum...– que actuen com a mirall de les múltiples identitats juvenils. Paradoxalment, els joves expressen el seu malestar pel fet de viure atrapats en la joventut reivindicant la seva condició de joves. Però la societat no es pot permetre errar en la interpretació de les expressions de malestar, la societat s'ha de responsabilitzar de la contradicció que suposa actualment ser jove. Més enllà de les qüestions estètiques, cap societat ha de desitjar tenir una joventut eterna. —

Lectura
La societat ha de fer-se responsable del que suposa actualment ser jove